

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Σ ۳۸۰۷ ✓

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد کرمان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه آموزشی مدیریت

پایان نامه

۱۳۸۱ / ۱۱ / ۲۰

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت دولتی «M.A.»

گرایش: منابع انسانی

عنوان:

رابطه بین سطح برخورداری از مهارت‌های

مدیریتی با تنیدگی در مدیران آموزشی

مقطع متوسطه شهرستان زرنند

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر یدالله جوادی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سید عنایت‌الله... معافی

نگارش:
۱۳۸۱ / ۱۱ / ۲۰
عباس نخعی

تابستان ۱۳۸۱

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد کرمان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه آموزشی مدیریت

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ((M.A.))
گرایش: منابع انسانی

عنوان:

بررسی رابطه بین سطح برخورداری از مهارت‌های مدیریتی با تنیدگی در
مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند

نکارش:

عباس نخعی

تابستان ۱۳۸۱

از این پایان نامه در تاریخ ۱۳۸۱/۵/۳ در مقابل هیأت داوران دفاع به عمل آمده و
مورد تصویب قرار گرفت.

هیأت داوران

۱- استاد راهنما: جناب آقای دکتر پدا... جواد...

۲- استاد مشاور: جناب آقای دکتر سید عنایتا... معافی

۳- داور: جناب آقای دکتر نعمت... موسی پور

۴- داور: جناب آقای دکتر محمد قزل اییغ

سرپرست کمیته تحصیلات تکمیلی
جناب آقای دکتر عباسی حسخانی

مدیر گروه آموزشی کارشناسی ارشد
جناب آقای دکتر محمد حسین منعی

تقدیرم به

پدر و مادر عزیز و مهربانم همسرگرامی و
فداکارم و فرزند عزیزم فاطمه که با تحمل
سختیها نگاه مشتاقشان بدرقه راهم بودند.
خواهران و برادران عزیز و گرانقدرم و
خانواده همسرم.

سپاسگزاری

پس از حمد و ثنای آن یگانه بی‌همتا، بر خود لازم می‌دانم که از استاد فاضل و ارجمند جناب آقای دکتر یدالله جوادی که با تقبل راهنمایی این پایان‌نامه صمیمانه و بی‌دریغ بنده را یاری نموده و عالیترین مراتب قدرشناسی را به ساحت والای ایشان پیش کش می‌دارم. همچنین از استاد فرزانه جناب آقای دکتر سیدعنایت‌الله معافی که برای انجام تجزیه و تحلیل‌های آماری این پژوهش همواره از مساعدت ایشان به عنوان مشاور دلسوز بهره گرفته‌ام نهایت امتنان و سپاسگزاری را دارم.

عباس نخعی

چکیده

امروزه تنیدگی زندگی انسان را به شدت تهدید کرده است و اثرات مخرب آن بر زندگی فردی و اجتماعی کاملاً نمایان است. تنیدگی سبب رسیدن آسیب‌های فراوان به کارکنان و سازمان می‌شود. انسان وظایفی را که در شرایط عادی به سادگی انجام می‌دهد در شرایط تنیدگی با دشواری به انجام می‌رساند پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین سطح برخورداری از مهارت‌های مدیریتی و تنیدگی و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند می‌پردازد. در اینجا این سؤال اساسی مطرح است که آیا بین سطح برخورداری از مهارت‌های مدیریتی با تنیدگی رابطه معنی‌داری وجود دارد؟ به منظور پاسخگویی به این سؤال فرضیه‌های زیر با هدف کشف رابطه بین سطح برخورداری از مهارت‌های مدیریتی و تنیدگی، شناخت عوامل بوجود آورنده تنیدگی و نیز ارائه پیشنهاداتی در جهت تأمین بهداشت روانی مدیران آموزشی، مورد آزمون قرار گرفتند.

۱ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های تصمیم‌گیری و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند رابطه منفی وجود دارد. ۲ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های انسانی و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند رابطه منفی وجود دارد. ۳ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های فنی و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند رابطه منفی وجود دارد. ۴ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های ارتباطی و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند رابطه منفی وجود دارد. ۵ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های ادراکی و میزان تنیدگی در مدیران آموزشی مقطع متوسطه شهرستان زرنند رابطه منفی وجود دارد.

براساس اطلاعات حاصله از تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده نتایج متعددی بدست آمد. این نتایج به شرح ذیل می‌باشد:

۱ - بین سطح برخورداری از مهارت‌های مدیریتی و میزان تنیدگی رابطه‌ای وجود دارد. ۲ -

میزان تنیدگی در مدیران مرد به مراتب بیش از مدیران زن می باشد.

۳ - ۱۰۰ درصد جامعه مورد بررسی محیط کار را تنیدگی زا معرفی نمودند. ۴ - ۵۸/۳ درصد جامعه مورد بررسی دارای سابقه مدیریت کمتر از ۵ سال می باشند. ۵ - ۵۶/۲ درصد مدیران مورد مطالعه هیچ گونه آموزشی در خصوص مدیریت ندیده اند و همچنین در پایان پیشنهاداتی در دو سطح سازمانی و فردی مطرح شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	اهمیت مسأله
۴	بیان مسئله
۵	فروضیات تحقیق
۶	اهداف تحقیق
۷	تعریف واژگان
۹	خلاصه

فصل دوم پیشینه کاوی

۱۰	مقدمه
۱۰	۲ - ۱ مهارت
۱۰	تعریف مدیریت
۱۱	۲ - ۱ - ۱ - وظایف مدیر
۱۲	۲ - ۱ - ۲ - نقشهای مدیر
۱۴	۲ - ۱ - ۳ - مهارتهای مدیر
۱۸	لزوم فراگیری مهارت های مدیریت
۱۹	۲ - ۲ تنیدگی
۲۵	۲ - ۲ - ۱ فیزیولوژی تنیدگی
۲۶	۲ - ۲ - ۲ اثرات تنیدگی

۳۱	۲- ۲- ۳- عوامل بوجود آورنده تنیدگی شغلی
۳۷	۲- ۳- مهارت‌های مدیر و تنیدگی
۳۸	۲- ۳- ۱- تصمیم‌گیری و تنیدگی
۴۵	۲- ۳- ۲- مهارت‌های فنی و تنیدگی
۴۷	برنامه‌ریزی و تنیدگی
۵۰	۲- ۳- ۳- مهارت انسانی و تنیدگی
۵۲	مفهوم و فرآیندی شکل‌گیری مهارت انسانی
۵۵	ویژگی‌های مدیران دارای مهارت انسانی قوی
۵۶	راه کارهای تقویت مهارت‌های انسانی در مدیران
۵۷	مهارت انسانی و تنیدگی
۵۸	۲- ۳- ۴- مهارت‌های ادراکی و تنیدگی
۶۲	نشانه‌های انعطاف‌پذیری یک مدیر
۶۴	۲- ۳- ۵- مهارت ارتباطی و تنیدگی
۷۱	مروری بر پژوهش‌های انجام یافته
۷۳	خلاصه

فصل سوم روش تحقیق

۷۴	مقدمه
۷۴	روش تحقیق
۷۴	روش و چگونگی اجرا:
۷۵	جامعه آماری
۷۶	ابزار جمع‌آوری داده‌ها

۷۶	الف) پرسشنامه مهارت‌های مدیریتی.....
۷۷	ب) پرسشنامه تنیدگی.....
۷۸	ج) پرسشنامه اطلاعات شخصی.....
۷۸	بررسی روایی پرسشنامه‌ها:.....
۷۹	بررسی پایایی (اعتبار) پرسشنامه‌ها:.....
۷۹	روش تجزیه و تحلیل آماری.....
۸۰	خلاصه.....

فصل چهارم یافته‌ها

۸۱	تحلیل داده‌ها.....
۸۱	۴- ۱ توصیف آماری داده‌ها.....
۸۱	۴- ۱- ۱ توزیع سنی جامعه.....
۸۳	۴- ۱- ۲ تحصیلات جامعه مورد مطالعه.....
۸۵	۴- ۱- ۳ سابقه خدمت آموزشی.....
۸۷	۴- ۱- ۴ سابقه مدیریت در جامعه مورد بررسی.....
۸۹	۴- ۱- ۵ آموزش مدیریت در جامعه مورد بررسی.....
۹۱	۴- ۱- ۶ تنیدگی در جامعه مورد بررسی.....
۹۹	۴- ۱- ۱ نتیجه‌گیری بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه... ..
۱۰۱	۴- ۲- ۲ تحلیل همبستگی بین متغیرها.....

فصل پنجم بحث و نتیجه‌گیری

۱۰۶	مقدمه.....
۱۰۶	۵- ۱ بررسی فرضیه‌های تحقیق.....

۱۰۹	۵-۲ نتایج جانبی پژوهش
۱۱۳	۵-۳ پیشنهادات
۱۱۳	۵-۳-۱ پیشنهادات سطح سازمانی
۱۱۴	۵-۳-۲ پیشنهادات سطح فردی
۱۱۵	۵-۳-۳ پیشنهادات پژوهشی
۱۱۵	محدودیتها
۱۱۶	پیوستها
۱۳۱	منابع

فهرست جدولها

عنوان	صفحه
جدول ۲-۲-۱ بیماریهای ناشی از تنیدگی در دستگاههای مختلف بدن.....	۲۷
جدول ۲-۲-۲ اثرات روانی تنیدگی.....	۲۸
جدول ۲-۲-۳ تغییرات تنیدگی زای زندگی و شغلی به ترتیب اهمیت.....	۳۵
جدول ۴-۱-۱ توزیع سنی جامعه به تفکیک جنسیت.....	۸۲
جدول ۴-۱-۲ توزیع تحصیلات جامعه به تفکیک جنسیت.....	۸۴
جدول ۴-۱-۳ سابقه خدمت آموزشی مدیران.....	۸۶
جدول ۴-۱-۴ سابقه مدیریت در جامعه مورد بررسی.....	۸۸
جدول ۴-۱-۵ آموزش مدیریت.....	۹۰
جدول ۴-۱-۶ احساس تنیدگی در زندگی عادی.....	۹۲
جدول ۴-۱-۷ احساس تنیدگی در کار.....	۹۳
جدول ۴-۱-۸ نشانه‌های تنیدگی در مدیران زن به ترتیب شدت تنیدگی.....	۹۵
جدول ۴-۱-۹ نشانه‌های تنیدگی در مدیران مرد به ترتیب شدت تنیدگی.....	۹۷

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۸۲	نمودار ۴-۱-۱ توزیع سنی جامعه به تفکیک جنسیت
۸۴	نمودار ۴-۱-۲ توزیع تحصیلات جامعه به تفکیک جنسیت
۸۶	نمودار ۴-۱-۳ سابقه خدمت آموزشی مدیران
۸۸	نمودار ۴-۱-۴ سابقه مدیریت در جامعه مورد بررسی
۹۰	نمودار ۴-۱-۵ آموزش مدیریت در جامعه
۹۲	نمودار ۴-۱-۶ احساس تنیدگی در زندگی عادی
۹۳	نمودار ۴-۱-۷ احساس تنیدگی در کار
۹۶	نمودار ۴-۱-۸ نشانه‌های تنیدگی در مدیران زن بر اساس شدت نشانه‌ها
۹۸	نمودار ۴-۱-۹ نشانه‌های تنیدگی در مدیران مرد بر اساس شدت نشانه‌ها

فهرست شکلها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲-۱ - مهارت‌های مورد نیاز مدیران در سطوح مختلف سازمان از دیدگاه کتر.....	۱۶
شکل ۱-۲-۲ - تأثیر محرک در بوجود آمدن تنیدگی.....	۲۱
شکل ۲-۲-۲ - تنیدگی بعنوان یک پاسخ ارگانسمی.....	۲۱
شکل ۳-۲-۲ - مدل تعاریفی که هم بر محرک و هم بر پاسخ تأکید دارند.....	۲۲
شکل ۴-۲-۲ - توالی وقایع در نشانگان سازگاری کلی.....	۲۴
شکل ۵-۲-۲ - رابطه تنیدگی و عملکرد.....	۳۱
شکل ۶-۲-۲ - عوامل تنیدگی زای سازمان.....	۳۳
شکل ۷-۲-۲ - الگوی تنیدگی شغلی.....	۳۴
شکل ۱-۳-۲ - مراحل مختلف فرآیند تصمیم‌گیری.....	۴۱
شکل ۲-۳-۲ - مدل ورم و یتون برای مشارکت متناسب زیردستان در تصمیم‌گیری.....	۴۳
شکل ۳-۳-۲ - مهارت‌های انسانی مدیران.....	۵۴
شکل ۴-۳-۲ - مهارت‌های ادراکی مدیران.....	۶۳
شکل ۵-۳-۲ - الگوی ارتباطی.....	۶۶
شکل ۶-۳-۲ - شخصیت‌های مختلف در پنجره جو-هری.....	۷۰

«در عصر حاضر تنیدگی زندگی انسان را به شدت تهدید کرده است و اثرات مخرب آن بر زندگی فردی و اجتماعی نمایان است. نگرانی کارکنان نسبت به کار، انتظارات سازمان، مشکلات مدیریت و توقعات کارکنان از مدیران و سازمان همگی سبب می‌شود که فرد از لحظه بیداری تا هنگام آرمیدن شامگاه همواره دچار هیجانها، تنش‌ها، نگرانیها، بیمها، و امیدهای گوناگون باشد که گاه با ظرفیت بدنی عصبی و روانی وی متناسب و سازگار است. مجموعه چنین حالتها و فشارهای ناشی از آن در اصطلاح تنیدگی نامیده می‌شود» (علاقمند، ۳۷، ۱۳۷۱).

«فشار عصبی در زندگی روزمره به وفور دیده می‌شود و همه افراد به دفعات تحت تأثیر فشار عصبی قرار گرفته آن را تجربه می‌کنند. بروز این فشار پیامدهایی همچون عدم ارضای نیازها، احساس ناکامی، افسردگی، اضطراب، غیبت از کار، عدم رضایت شغلی و کاهش کارایی و عملکرد را به دنبال دارد» (الیاسی، ۳۵، ۱۳۷۶).

«دنیای صنعتی و فراصنعتی گرفتاریهای فراوانی به بار آورده است، نگرانی افراد در مورد کار، خانواده، مشکلات اجتماعی، نیازهای گوناگون، پیشرفت تکنولوژی و مشکلات مدیریت سبب می‌شود که فرد همواره دچار فشار عصبی (تنیدگی)، تنشها و نگرانی‌های گوناگون باشد» (الیاسی، ۳۵، ۱۳۷۶).

«در محیط آموزشی، مدیران آموزشی بعنوان یکی از مهمترین عناصر آموزش و پرورش با فشارهای عصبی گوناگون روبرو هستند، که عوامل فشارزایی که منجر به تنیدگی می‌شوند عوامل تنیدگی‌زای درون سازمانی و تنیدگی‌زای برون سازمانی هستند» (الوانی، ۱۸، ۱۳۷۲).